

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL
NÚMERO 46 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE 2000

**Consell
de Mallorca**

alimara

Núm. 46

Segona època, desembre 2000

Edita: Consell Insular de Mallorca

Redacció: Departament de Serveis Socials

General Riera, 67

07010 Palma

Tel: (971) 76 07 62

Fax: (971) 76 19 52

Portada: Composició amb papallones

Xisco Rubio

Maquetació

i impressió: Esment, centre especial de treball d'Amadip

Dipòsit legal: PM-128-1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

COMUNITAT TERAPÈUTICA «PUIG DELS BOUS»

Juan Manuel Quetglas Gotarredona,
Director de la comunitat terapèutica Puig dels Bous.
Expert en drogodependències

Abans de definir el servei en si, voldria fer un poc d'història i definir les arrels metodològiques del centre.

Els programes d'objectius intermitjos, en el camp d'intervenció en drogodependències, són els que estan basats en la reducció de mals físics, psíquics i socials dels consumidors de drogues. Aquests programes, en els seus inicis, varen prioritzar els col·lectius més desfavorits d'aquesta població: usuaris amb una llarga carrera de fracassos quant als diferents tractaments, els que patien trastorns psiquiàtrics o els que per qualsevol motiu ja estaven en tractament...

Aquests tipus de programes estan oberts a una gran quantitat d'estratègies d'intervenció, des del repartiment de xeringues, oferir llocs on dormir, tenir un plat de menjar o simplement poder-se rentar, visites periòdiques amb professionals que l'atenen, centres de dia, serveis d'atenció primària, unitats hospitalàries, centres d'urgències, dispensació d'antagonistes, sales de venipunció, dispensació d'heroïna, etc., fins als més coneguts en aquests programes com són els programes de manteniment o tractament amb metadona (PMM).

Per una altra banda, i d'una manera paral·lela als programes d'objectius intermitjos, trobam els **programes lliures de drogues**, els quals varen ser els primers a donar una resposta positiva al problema de la drogoaddicció abans que existissin com a tal els programes de disminució de risc. Entre els mitjans amb què compten per a la rehabilitació dels drogodependents, trobam la comunitat terapèutica (CT) com instrument estrella d'aquest procés rehabilitador. La comunitat ofereix als usuaris que disfruten dels seus serveis, una estructura que els ajuda a recuperar la seva pròpia, creant-se un espai de desenvolupament i creixement personal en totes les seves facetes, sentint el propi usuari com va canviant i evolucionant amb el pas dels mesos, sentint-se capaç d'afrontar la vida com qualsevol altra persona. Per tant, per resumir, podríem dir que els objectius es basen en el creixement personal de l'individu a través de la unió de persones amb una mateixa problemàtica que lluiten per assolir un bé comú.

Partint d'aquestes dues realitats, els programes de reducció de risc i programes lliures de drogues, moltes vegades enfrontats i no complementats, neix la comunitat terapèutica Puig dels Bous per intentar donar resposta a un col·lectiu de drogodependents, la majoria dels quals es troba en programes d'objectius intermitjos i estan en disposició d'assolir uns objectius superiors per a la seva rehabilitació.

L'any 1996, la Fundació **Home Lliure** (Projecte Home Balears) rep l'encàrrec per part del Consell Insular de Mallorca de dur la gestió íntegra de l'esmentada comunitat. Així, la titularitat de la comunitat pertany al **Consell Insular de Mallorca** i la gestió del centre a la Fundació Home Lliure.

El Puig dels Bous segueix una metodologia pròpia i diferent a la de Projecte Home, adaptada a les característiques d'aquesta comunitat.

Aquesta, neix amb la intenció de complementar aquestes dues branques del tractament abans esmentades.

Per tant, les principals característiques de la comunitat terapèutica Puig dels Bous són:

1. Admet persones que estan en programes de manteniment amb metadona (va ser una de les primeres comunitats del territori nacional), sense fer distinció de tractament pel que fa a les que estan en programes lliures de drogues.
2. Per una altra banda, és una comunitat directa, és a dir, els usuaris no tenen un temps d'adaptació previ a l'ingrés, sinó que aquest es fa directament després d'haver superat dues entrevistes amb els educadors-terapeutes de la CT.
3. Admet usuaris que presentin una patologia dual, sempre tenint en compte que la patologia no sigui impediment per dur endavant el procés de creixement abans esmentat.
4. Per una altra banda, segueix un model psicobiosocial. El treball terapèutic-educatiu està basat en la creença que la droga és una conseqüència d'un malestar profund personal i, per tant, el tractament incideix en el creixement personal i de manera especial en l'àrea comportamental, cognitiva, emotiva i espiritual. Tot això sota l'auspici de l'autoajuda, la qual ens permet aquest procés. Amb això es pretén la rehabilitació i començar el procés de reinserció com a darrera etapa del procés esmentat.
5. El treball terapèutic-educatiu és la suma de la coordinació entre l'equip del Puig dels Bous i els distints equips de la xarxa pública (centres comarcals del Consell Insular de Mallorca, centres del Govern de les Illes Balears i el centre de l'Ajuntament de Palma de Mallorca). Això suposa conjugar diferents disciplines i models d'intervenció en una mateixa persona i en un mateix moment.

Els objectius generals de la CT són els següents:

1. Aconseguir, mitjançant un procés d'autoconeixement, un canvi en l'estil de vida de la persona a nivell comportamental, afectiu i cognitiu (àrea personal).
2. Establir unes relacions familiars estables i satisfactòries (àrea familiar).
3. Aconseguir establir relacions positives i satisfactòries amb els altres, que l'ajuden a estructurar una xarxa social ferma (àrea social).
4. Coordinació i contacte amb els centres i serveis abans esmentats i amb tots els centres d'atenció sociosanitària primària i amb tots aquells recursos que facilitin la rehabilitació dels usuaris.

Perfil actual dels usuaris atesos a la CT

Avui per avui, la comunitat atén a més de vint usuaris, la gran majoria homes (72%), amb una edat mitjana de trenta anys.

L'estat civil majoritari és el de fadrí amb un 75%.

Un 25% té fills i només un 5% comparteix la tutela d'aquests al·lors.

La gran majoria només té certificat d'estudis o graduat escolar.

L'heroïna és amb un 98% la substància de consum preferent.

Un nombre elevat tenia fracassos en tractaments anteriors i actualment es troben en programes de manteniment amb metadona (un 70%), i un percentatge inferior, però no per això menys important, es troben en tractament farmacològic.

Per acabar, crec que és important dir que la comunitat també està oferint formació reglada (possibilitat d'obtenir el graduat escolar) i formació professional (cursos titulats de pintura). Tot aquest conjunt d'activitats fa del Puig dels Bous una oferta atractiva per als usuaris. Això es reflecteix en un índex de retenció elevat i l'observació de la millora de les condicions de vida de les persones que han passat pel centre, incloent l'abstinència de drogues i una incorporació a la vida familiar i social normalitzada.